

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

2010.gada 14.oktobrī

Nr. E02-78

(Prot. Nr.45, 6.§)

**Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas
soda uzlikšanu
„Par Konkurences likuma 11.panta
pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma
pārkāpumu SIA „UNITED OILS” un
SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbībās”**

Lieta Nr.P/10/0302/3

Konkurences padome 2010.gada 17.martā saņēma SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2010.gada 16.marta iesniegumu par konkurences kavēšanu un ierobežošanu, kā arī par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 23.panta otro daļu, 23.panta trešās daļas 3.punktu, 23.panta ceturtais daļas 1.punktu un 23.panta piekto daļu, Konkurences padome 2010.gada 15.aprīlī pieņēma lēmumu Nr.28 par lietas neierosināšanu „Par 2010.gada 16.marta SIA „UNITED OILS VIDZEME” iesniegumu par konkurences kavēšanu un ierobežošanu, kā arī par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu” (Prot.Nr.12, 3.§).

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu un 22.panta 2.punktu, Konkurences padome 2010.gada 15.aprīļa sēdē nolēma ierosināt lietu uz savas iniciatīvas pamata par citu Konkurences likumā noteikto tiesisko sastāvu „Par Konkurences likuma

11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbības” (Prot.Nr.12, 3.§).

SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2008.gada 2.jūnija Līguma Nr.46/102/08 par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem (turpmāk – Līgums) 1.4.punkts nosaka, ka puses vienojas, ka SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” prece tiek pārdota saskaņā ar vienotām cenām, kuras nosaka pārdevējs [SIA „UNITED OILS”] un uz vienotiem preces apmaksas noteikumiem.

Līguma 1.4. punkts liecina par iespējamu vertikālu vienošanos divu tirgus dalībnieku starpā – ražotāja/vairumtirgotāja/mazumtirgotāja (SIA „UNITED OILS”) un vairumtirgotāja/mazumtirgotāja (SIA „UNITED OILS VIDZEME”), par fiksētas tālākpārdošanas cenas noteikšanu diviem SIA „UNITED OILS VIDZEME” klientiem, kuri vēsturiski bija SIA „UNITED OILS” klienti, līdz SIA „UNITED OILS” šo klientu apkalpošanu nodeva SIA „UNITED OILS VIDZEME”. Šāda veida vertikāla vienošanās atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktam aizliegumam.

Lietas izpētes gaitā tika iegūta informācija un sastādīti procesuālo darbību un sarunu protokoli ar SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”, kā arī tika iegūta informācija no citiem tirgus dalībniekiem (konkurentiem) un autoservisiem.

1. Normatīvo aktu regulējums

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu *„ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par: 1) tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to vienošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem (..)”*.

Konkurences likuma 1.panta 11.punkts nosaka, ka vienošanās ir *„divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās (..)”*.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu *„konkurence – pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sacensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū”*. Viens no konkurences pastāvēšanas pamatnosacījumiem - katram tirgus dalībniekam sava komerciālā un cenu politika ir jānosaka neatkarīgi. Šis princips izriet no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas, kas viennozīmīgi nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumi Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam”¹ (turpmāk – Noteikumi)

¹ Aizliegtās vienošanās laikā līdz 02.10.2008. spēkā bija Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā

nosaka atsevišķu tirgus dalībnieku vertikālās vienošanās, kuras tiek atbrīvotas no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētajiem aizliegumiem. Noteikumu 2.1.apakšpunktā ir noteikts, ka „*vertikālā vienošanās ir vienošanās, kuru noslēguši divi vai vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz vienošanās preču pirkšanas vai pārdošanas noteikumiem*”. Turklāt Noteikumu 8.1.apakšpunkts nosaka, ka: „*Vertikālās vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem apstākļiem, ko var ietekmēt vienošanās dalībnieki ir: ierobežot pircēja iespēju noteikt pārdošanas cenu. Piegādātājs ir tiesīgs noteikt maksimālo vai ieteicamo pārdošanas cenu ar nosacījumu, ka vienošanās dalībnieki šādi slēptā veidā ar savu faktisko rīcību neievieš noteiktu vai minimālu pārdošanas cenu (..)*”. Vienošanās dalībnieku veikta rīcība, kas ievieš noteiktas (fiksētas) cenas ir uzskatāma par vienošanos saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu neatkarīgi no tā vai tā ir rakstveida vienošanās, vai vienošanās tieši vai netieši izriet no vienošanās dalībnieku faktiskās rīcības. Tādējādi vertikālās vienošanās dalībnieku rīcība, ieviešot noteiktas (fiksētas) cenas, nav atbrīvota no vienošanās aizlieguma saskaņā ar Noteikumu normām.

2. Vienošanās dalībnieki

SIA „UNITED OILS” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003214019, juridiskā adrese: Mūkusalas iela 72, Rīga, LV-1004.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.44103051321, juridiskā adrese: Vilku iela 5-8, Cēsu nov., Cēsis, LV-4101.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Komercreģistrā esošo informāciju SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” nav uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punktam, jo ir atsevišķas, neatkarīgas juridiskas personas/tirgus dalībnieki.

Lietas izpētes laikā netika gūti pierādījumi par to, ka starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” pastāv jebkāda veida līgumattiecības, kas nodrošinātu izšķirošu ietekmi vienam tirgus dalībniekam pār otru tirgus dalībnieku.

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija par to, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir SIA „UNITED OILS” parādnieks. SIA „UNITED OILS VIDZEME” kļuva par SIA „UNITED OILS” parādnieku, iegādājoties SIA „UNITED OILS” preces uz nomaksas noteikumiem. Parādnieka un kreditora attiecības pašas par sevi nav pietiekams pamats, lai atzītu divus tirgus dalībniekus par vienu tirgus dalībnieku.

SIA „UNITED OILS” norādīja (2010.gada 19.aprīļa apmeklējums), ka neatkarīga tirgus dalībnieka kā atsevišķas struktūrvienības nodibināšanas mērķis bija [bijušo SIA „UNITED OILS”] menedžeru motivēšana [izņemot SIA „UNITED OILS VIDZEME”, kuras īpašnieks nav SIA „UNITED OILS” bijušais

vienošanās aizlieguma”. Tomēr normatīvais regulējums attiecībā uz aizliegtu vertikālu vienošanos nav mainījies

menedžeris], izdevumu ekonomēšana/izdevumu samazināšana un arī pārdošanas apjomu palielināšana.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 19.aprīļa apmeklējums) norādīja, ka jēdziens „filiāle” visā šajā sarunu protokolā tiek saprasts kā neatkarīga juridiska persona/tirgus dalībnieks/sadarbības partneris. Pamatojoties uz iepriekš minēto Konkurences padome sarunu protokola kontekstā vārda „filiāle” vietā izmantos „neatkarīgs tirgus dalībnieks”. Sarunu protokolā tiek norādīts, ka neatkarīgie tirgus dalībnieki sākotnēji bija kā nodaļas un restrukturizācijas rezultātā tika izveidoti kā atsevišķi neatkarīgi tirgus dalībnieki. Neatkarīgo tirgus dalībnieku īpašnieki kādreiz bija SIA „UNITED OILS” menedžeri, tagad lielāko tiesu tie ir neatkarīgo tirgus dalībnieku vadītāji. SIA „UNITED OILS” uzskata, ka neatkarīgā tirgus dalībnieka darbībai ir jābūt kā mazumtirgotājam nevis kā vairumtirgotājam, pārdodot tālāk vēl kādam starpniekam. Neatkarīga tirgus dalībnieka darbība ir orientēta darboties mazumtirdzniecībā gala patērētājiem, bet neatkarīgam tirgus dalībniekam nav aizliegts tirgot arī nedaudz vairumā, piemēram, vietējam servisam, kuram ir vairāki servisi pilsētā vai rajonā. Neatkarīgie tirgus dalībnieki strādā pēc SIA „UNITED OILS” cenu lapas, kur ir uzliktas rekomendējamās cenas un 40-50% rentabilitāte, kur pēc tam neatkarīgie tirgus dalībnieki var noteikt arī atlaides.

Konkurences padome 2010.gada 6.maijā saņēma atbildes vēstuli no SIA „UNITED OILS VIDZEME”, kurā tā norāda, ka 2008.gada vidū kompānija SIA „UNITED OILS” uzsāka aktīvu savu filiāļu [nodaļu] (Ventspils, Liepājas, Saldus, Jelgavas, Valmieras, Gulbenes, Jēkabpils, Rēzeknes, Daugavpils) pārdošanu cilvēkiem, kas pirms pārdošanas bija SIA „UNITED OILS” darbinieki attiecīgajās filiālēs [nodaļās] (izņemot SIA „UNITED OILS VIDZEME”). Šo rīcību SIA „UNITED OILS” pamatoja ar vēlēšanos mazināt savus izdevumus reģionos, uzturot filiāles [nodaļas].

SIA „UNITED OILS VIDZEME” (2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokols) pārstāvji norādīja, ka problēmas [pretenzijas par Līguma neatbilstošu izpildi] sākās tad, kad SIA „UNITED OILS” vēlējās priekšlaicīgu kredīta dzēšanu un arī pašas SIA „UNITED OILS VIDZEME” atgūšanu/pārņemšanu. Lai sasniegtu šo mērķi tika pārtrauktas preču piegādes, tika likvidēti [no nu jau bijušā SIA „UNITED OILS VIDZEME” valdes locekļa (*) puses] dokumenti un notika darbinieku pārvilināšana [uz SIA „UNITED OILS”].

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija (sīkāk 4.1.punktā), ka savstarpējais Līgums paredz ļoti detalizētu SIA „UNITED OILS VIDZEME” finanšu informācijas iesniegšanas pienākumu SIA „UNITED OILS”. Tika iegūta informācija gan par šo Līgumu punktu izpildi, gan par papildus finanšu informācijas iesniegšanu no SIA „UNITED OILS VIDZEME” puses, kā arī par kopējām sapulcēm. Ir iegūti pierādījumi par konkrētu aizrādījumu izteikšanu par notikušu finanšu līdzekļu izlietojumu, sasaistot šos aizrādījumus ar SIA „UNITED OILS VIDZEME” kopējo kredītu sloga nesamērīgumu, un iespējamu kredīta atmaksas grūtību riska iestāšanos. No šiem iegūtajiem pierādījumiem izriet, ka lēmumi par attiecīgo finanšu izlietojumu ir pieņemti neatkarīgi.

Līdz ar to ir konstatējama liela SIA „UNITED OILS” kontrole pār SIA „UNITED OILS VIDZEME”, kas var tikt izskaidrojama ar kredītattiecību

pastāvēšanu starp tirgus dalībniekiem, taču tā nav pietiekama, lai šīs komercsabiedrības uzskatītu par vienu tirgus dalībnieku.

3. SIA „UNITED OILS,, un SIA „UNITED OILS VIDZEME” izplatīto preču tirgus

3.1. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”, un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

SIA „UNITED OILS” norāda (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols), ka nodrošina pilnīgi visu [tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu] klāstu, kas nepieciešams mašīnām ikdienas lietošanai, izņemot benzīnu. SIA „UNITED OILS” pārdod dažādas eļļas, kas būs atšķirīgas autobusiem, motocikliem un dažādai citai tehnikai, piemēram, motorzāģiem.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 11.augusta atbildes vēstule Nr.243/1-50), norāda 10 populārākās preces vairumtirdzniecībā (*).

SIA „UNITED OILS VIDZEME” norāda (2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokols), ka realizē tehniskās eļļas un tehniskos šķidrumus.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” norāda, ka Krievijas izcelsmes eļļas ir populāras, kā piemēram, M10G2 (dīzeļeļļa), MGE46 (hidrauliskā eļļa) un ķēžu eļļas.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” (2010.gada 6.maijā vēstule) norāda, ka tās lielākie konkurenti Vidzemes reģionā ir SIA „UNITED OILS”, SIA „VIDZEMES Nafta” un SIA „Baltik Oil Group”.

No visām saņemtajām atbildēm no SIA „UNITED OILS” konkurentiem secināms, ka to norādīto 10 populārāko preču sarakstos pārsvarā ir tikai tehniskās eļļas un tehniskie šķidrumi (piemēram, motoru eļļas, bremžu eļļas, vājstiklu tīrīšanas šķidrumi u.c.).

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 12.aprīļa vēstule Nr.107/1-50) norāda, ka tās lielākie konkurenti ir Mobil markas izplatītāji Latvijā, SIA „Gros auto grupa”, Castrol markas izplatītāji Latvijā, SIA „Neste Latvija”, SIA „Latvija Statoil”.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 12.aprīļa vēstule Nr.107/1–50) norāda, ka visas preces, kuras izplata SIA „UNITED OILS” ir aizvietošanas ar citu izplatītāju precī.

SIA „EAST-WEST TRANSIT” (2010.gada 28.jūnija vēstule Nr.333) norāda, ka „produktu pielietojuma ziņā visas [SIA „UNITED OILS”] preces ir aizstājamas ar citu ražotāju produktiem. Taču brendu pazīstamības un pievilcīgo cenu ziņā SIA „UNITED OILS” ražotajai produkcijai ir vairākas priekšrocības.”

SIA „Neste Latvija” (2010.gada 13.jūlija vēstule Nr.AD 534/2010) norāda, ka tā netirgoja preces, kuras pēc pielietojuma vai tehniskajām īpašībām nav aizstājamas ar cita zīmola analogisku preci.

SIA „ADDINOL Latvia” (2010.gada 15.jūlija vēstule Nr.15/07/2010-16PD) norāda, ka (...) „tādu produktu, kurus nevarētu principiāli izmantot ADDINOL eļļu vietā (parasti gan ar īsāku lietošanas laiku, zemākiem raksturlielumiem un lielāku iekārtu nodilumu) mūsu klāstā nav.”

SIA „INFLEKSS” norāda (2010.gada 14.jūlija vēstule), ka „ir grūti atbildēt, jo visu eļļu ražotāju preces tiek sertificētas pēc vienotiem standartiem, kas lielākajā mērā nodrošina minimālās kvalitātes prasības. Izņēmumi ir specifiski autoražotāju vai industriālo iekārtu prasībām atbilstoši produkti, kurus izgatavo tikai daži ražotāji. Tajā skaitā arī Mobil sortimentā ir eļļas, kuras pēc pielietojuma, cik mums zināms, var aizstāt tikai ar dažiem smērvielu izgatavotāju zīmolliem.”

SIA „Latvija Statoil” norāda (2010.gada 19.jūlija vēstule Nr.CS003120/39), ka „Statoil sortimentā konkrētajā preču segmentā nav tādu izstrādājumu, kas nebūtu aizstājami ar cita zīmola analogisku preci.”

AS „Jungent” (2010.gada 20.jūlija vēstule) norāda, ka pēc pielietojuma vai tehniskajām īpašībām nav neaizstājamu preču.

SIA „QLS” (2010.gada 30.jūlija vēstule Nr.01/30/2010) norāda, ka tās „sortimentā nav preces, kura nebūtu aizstājama ar cita zīmola analogisku preci.”

SIA „Mentum” (2010.gada 8.augusta vēstule Nr.09/08-2010) norāda, ka tās sortimentā nav ar citu zīmolu aizstājamas preces.

SIA „SALIMPEX RĪGA” norāda (2010.gada 20.augusta vēstule Nr.1), ka tās preču sortimentā nav tāda zīmola preces, kuras pēc pielietojuma vai tehniskajām īpašībām nebūtu aizstājamas ar cita zīmola piedāvātu analogisku preci.

Secināms, ka visi aptaujātie tirgus dalībnieki, izņemot vienu - SIA „Mentum”, uzskata, lai vai kādas preču zīmes tehniskās eļļas un tehniskos šķidrums tie izplatītu, principā nav tādu pilnīgi savstarpēji neaizstājamu preču un līdz ar to pastāv pietiekami plašas iespējas izvēlēties sev nepieciešamāko preci pēc tehniskajām īpašībām, pielietojuma, preču zīmes un cenas.

Tehniskās eļļas un tehniskie šķidrums varētu tikt izdalīti detalizētāk – tehniskās eļļas un tehniskie šķidrums vieglajai un industriālajai/smagaļai teknikai. Preces savstarpējā aizvietojamība no pieprasījuma puses var būt atkarībā no pielietojuma veida, cenas un citiem faktoriem. SIA „UNITED OILS” kā vairumtirgotājs izplata tehniskās eļļas un tehniskos šķidrums gan vieglajai teknikai, gan industriālajai/smagaļai teknikai un pārslēgšanās no piedāvājuma puses no vieglās tehnikas tehniskajām eļļām un tehniskajiem šķidrums uz industriālās/smagaļas tehnikas tehniskajām eļļām un tehniskajiem šķidrums vairumtirdzniecībā nepastāv nekādu šķēršļus. Tas pats attiecas uz mazumtirdzniecības līmeni. Pie tam, kā var konstatēt, SIA „UNITED OILS” produkcijas mērķauditorija ir lētā un vidējā segmenta pircējs (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols ar SIA „UNITED OILS”), līdz ar to, cenas ir dažādas un arī piedāvājums ir plašs.

Vienlaicīgi secināms, ka tehnisko eļļu un tehnisko šķidrums realizācijas tirgus vairumtirdzniecībā varētu tikt dalīts sīkāk, gan vērtējot no piedāvājuma

puses (atkarībā no tā, kāda un cik plaša sortimenta preces vairumtirgotājs izplata), gan pieprasījuma puses (t.i., ņemot vērā, kādas vajadzības nodrošina konkrētā prece patērētājam).

Taču konkrētās lietas ietvaros, kā būtiskāka atzīstama piedāvājuma puse, jo cena tiek fiksēta attiecībā uz mazumtirdzniecības līmeni (vēsturiskie klienti ir mazumtirgotāji), konkurenti piedāvā līdzīga veida produkciju, tādējādi apstiprinot, ka pārslēgties tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu tirdzniecībā no viena veida preces tirdzniecības uz citu nerada būtiskus šķēršļus.

Konkrētajā lietā pastāv tālāk pārdošanas cenu fiksēšana vairumtirdzniecības līmenī, ko arī apliecina starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” noslēgtais Līgums. Tā kā vairumtirgotāji darbojas visā Latvijas teritorijā, tad lietā nav pamata konkrēto ģeogrāfisko tirgu sašaurināt un tas nosakāms kā visa Latvijas teritorija.

Līdz ar to par konkrētās preces tirgu šīs lietas ietvaros ir atzīstama tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirdzniecība.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto lietā saņemto informāciju un saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu šīs lietas ietvaros kā konkrētais tirgus tiek noteikts tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu realizācijas tirgus vairumtirdzniecībā Latvijas teritorijā.

3.2. Pamatojoties uz iepriekš minēto un to, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2009.gada 29.jūlija apmeklējuma laikā, puda viedokli, ka SIA „UNITED OILS” produkcija Latvijas teritorijā ir pieprasīta un SIA „UNITED OILS” tirgus daļa smagās tehnikas tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu tirgū varētu būt ap 30%, bet vieglās tehnikas tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu tirgū ap 10%, Konkurences padome veica lielāko un pazīstamāko tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirgotāju/izplatītāju aptauju ar mērķi noskaidrot, kāds ir katra atsevišķa SIA „UNITED OILS” konkurenta apgrozījums tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā un attiecīgi kādas ir SIA „UNITED OILS” pozīcijas pret konkurējošām komercsabiedrībām iepriekš minētajā tirgū.

SIA „UNITED OILS” ir daudz un lieli konkurenti tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu realizācijas tirgū vairumtirdzniecībā. Pirmkārt, Latvijas teritorijā ir pieejams plašs tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu klāsts gan pēc cenas, gan pēc pielietojuma, gan pēc preču zīmes. Otrkārt, tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu realizācijas tirgus vairumtirdzniecībā Latvijas Republikas teritorijā ir sadrumstalots, jo, tā kā pasaulē ir daudz tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu ražotāju un attiecīgi ir daudz preču zīmju, tad Latvijas teritorijā tās pārstāv daudzas komercsabiedrības. No lietā iegūtās informācijas var secināt, ka tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirgotāju apgrozījums LVL bez PVN ir diezgan pietuvināts viens otram, lai varētu indikatīvi apgalvot, ka attiecīgi arī tirgus daļu ziņā, komercsabiedrībām būtu ļoti līdzīgi rezultāti. Aprēķinot tirgus daļas 2009.gadā savstarpēji starp SIA „UNITED OILS” norādītajiem konkurentiem, no kuriem tika saņemta informācija par apgrozījumu LVL, secināms, ka SIA „UNITED OILS” tirgus daļa ir zem 20 procentiem.

Tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirdzniecības tirgū bez SIA „UNITED OILS” norādītajiem konkurentiem, saimniecisko darbību veic vēl citi tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu vairumtirgotāji. Tādējādi, ja aprēķinā vēl

pievieno neiekļauto tirgus dalībnieku apgrozījumus, secināms, ka SIA „UNITED OILS” tirgus daļa faktiski ir vēl mazāka par iepriekš norādīto.

Konkurences padome pētīja arī tehnisko eļļu un tehnisko šķidrumu noieta kanālus.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” (2010.gada 6.maija vēstule un 2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokols) norādīja, ka Vidzemes reģionā tās lielākie klienti ir: 2008.gadā – SIA „Prima Oil”, SIA „Vidzemes nafta” SIA „EAST-WEST TRANSIT”, AS „Virši-A”, SIA „Alūksnes lauku serviss”, SIA „OVI”, SIA „Premium oil”; 2009.gadā – SIA „EAST-WEST TRANSIT”, SIA „Alūksnes lauku serviss”, SIA „Premium Oil”, SIA „Prima Oil”, SIA „DK Apsītes”, Mazsalacas lauku serviss², SIA „Vidzemes eļļas”; 2010.gadā - SIA „EAST-WEST TRANSIT”, SIA „Alūksnes lauku serviss”, SIA „Premium Oil” un SIA „Vidzemes eļļas”. Šobrīd SIA „UNITED OILS VIDZEME” vairs nav neviena liela klienta. Šie klienti SIA „UNITED OILS VIDZEME” piegādāto SIA „UNITED OILS” produkciju pārdod tālāk gala patērētājiem, gan lieto un izmanto paši savām vajadzībām.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 12.aprīļa vēstule Nr.107/1-50), norādīja, ka tās lielākie sadarbības partneri 2008. un 2009.gadā ir VAS „Latvijas Dzelzceļš”, SIA „UNITED OILS LATGALE”, SIA „UNITED OILS SALDUS”, SIA „UNITED OILS KURZEME”, SIA „Lukoil Baltija R”, SIA „EAST-WEST TRANSIT” un SIA „Latvija Statoil”. Šie klienti SIA „UNITED OILS” produkciju, galvenokārt, mazumtirdzniecībā pārdod tālāk gala patērētājiem.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols)- norādīja, ka servisos [transportlīdzekļu remonta servisos] strādā ar tādām eļļām, kuru izplatītāji šos servisos ir iekārtojuši, respektīvi, uzstādījuši aparatūru. SIA „UNITED OILS” (pēc publiski pieejamās informācijas) neveic transportlīdzekļu remonta servisa aprīkojuma izplatīšanu un uzstādīšanu.

No lietas ietvaros veiktās transportlīdzekļu remonta servisu aptaujas secināms, ka pamatā tiek izmantotas SIA „UNITED OILS” konkurējošo preču zīmju tehniskās eļļas un tehniskie šķidrumi. Salīdzinoši nedaudz tiek izmantota arī SIA „UNITED OILS” piedāvātā produkcija.

4. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pirmā punkta pārkāpums

4.1. Starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir noslēgts Līgums Nr.46/102/08 par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem, kur ir iekļauts 1.4.punkts, kas nosaka, ka puses vienojas, ka SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” prece tiek pārdota saskaņā ar vienotām cenām, kuras nosaka pārdevējs un uz vienotiem preces apmaksas noteikumiem.

No iepriekš minētā izriet, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir vienojušies par fiksētu tālāk pārdošanas cenu diviem konkrētiem SIA „UNITED OILS” vēsturiskajiem klientiem - SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A”.

² Ar šādu nosaukumu komercsabiedrība nav atrodama. Skatīt www.lursoft.lv

SIA „UNITED OILS” norādīja (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols), ka līgumi ar visiem neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem³, ir tipveida un ir vienādi visiem neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem. SIA „UNITED OILS” norāda, ka atliktie maksājumi, atlaides ir tie ieguvumi, ko iegūst neatkarīgie tirgus dalībnieki, apkalpojot SIA „UNITED OILS” vēsturiskos klientus. Norāda, ka nosaka cenu kā vienotu tāpēc, lai varētu piedāvāt šiem diviem vēsturiskajiem klientiem zemākas cenas.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 11.augusta vēstule Nr.243/1-50) norāda, ka 2009.gada novembrī SIA „UNITED OILS” piedalījās SIA „EAST-WEST TRANSIT” rīkotā cenu aptaujā, lai turpinātu piegādes SIA „EAST-WEST TRANSIT”. (...) SIA „UNITED OILS” tika noteikts par labāko kandidātu, un sākot ar 2009.gada 1.decembri turpina piegādāt preces atbilstoši atjaunotā piedāvājumā norādītajam sortimentam un cenām.

SIA „UNITED OILS” (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols) norāda, ka fiksētas cenas ir tikai diviem klientiem – [AS „Virši-A” un SIA „EAST-WEST TRANSIT”], pārējiem ir rekomendējamās cenas. To apstiprina arī 2010.gada 29.jūlija SIA „UNITED OILS VIDZEME” struktūrvienības vadītāja paskaidrojums.

Apmeklējuma laikā SIA „UNITED OILS” Konkurences padomes Izpilddirekcijas amatpersonām iesniedza 2005.gada 21.decembra līgumu par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem ar SIA „EAST-WEST TRANSIT” Nr.R1-465, kur pie 2009.gada 1.decembra pielikuma Sortiments un cenas papildus nosacījumiem ir norādīts, ka „(*)”⁴

4.2. SIA „UNITED OILS” (2010.gada 11.augusta vēstule Nr.234/1-50) norāda, ka „atbilstoši Līguma Nr.46/102/08 3.2.punktam cenas starp SIA „UNITED OILS” (Pārdevējs) un SIA „UNITED OILS VIDZEME” (Pircējs) tika saskaņotas atsevišķi katrai konkrētai preces partijai, par ko liecina Pircēja paraksts uz pārdevēja preču pavadzīmes projekta [pievienots vēstulei]. Tas nozīmē, ka cenu lapa (...) [2009.gadā un 2010.gadā] neeksistē. Cenas tika koriģētas no Pārdevēja puses atbilstoši preču pašizmaksas rādītājiem konkrētā Pircēja pasūtījuma brīdī (...).” Taču SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2010.gada 29.jūlija apmeklējuma laikā norādīja, ka cenu lapas no SIA „UNITED OILS” ir sūtītas pa e-pastu, bet valdes loceklis (*) [atstājot amatu] tās ir izdzēsis no datora.

Pamatojoties uz Līguma 4.3., 4.6., 4.7. un 4.8.punktiem un arī uz 2008.gada 2.jūnija Pirkuma līgumu Nr.45/80/08/ (Materiālās vērtības ilgtermiņa pirkuma līgumu), kas noslēgts starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”, SIA „UNITED OILS”, konstatējams, ka SIA „UNITED OILS” bija tā vienīgais piegādātājs un aizdevējs. Saskaņā ar iepriekš minētajiem līgumiem visa materiālā atbildība pilnā apjomā pār precī u.c. saistībām pāriet uz SIA „UNITED OILS VIDZEME”, taču SIA „UNITED OILS VIDZEME” nevarēja patstāvīgi noteikt tālāk pārdošanas cenas diviem SIA „UNITED OILS” vēsturiskajiem klientiem (SIA „EAST-WEST TRANSIT un AS „VIRŠI-A”).

³ Skatīt jēdziena lietojumu šajā kontekstā lēmuma 2.punktā.

⁴ Konkurences padome secina, ka Līguma 1.4.punktā ietvertā vienošanās nosaka, ka cenu par kādu SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir jāpārdod SIA „UNITED OILS” produkcija SIA „EAST-WEST TRANSIT un AS „Virši-A” nosaka SIA „UNITED OILS”.

5. Līguma 1.4. punkta faktiskā izpilde

5.1. SIA „UNITED OILS” (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols) norāda, ka e-pasta sarakste [par preču pārdošanu] ar klientiem notiek tikai tad, ja ar konkrēto klientu ir noslēgts līgums. Ja līguma ar SIA „UNITED OILS” nav, tad SIA „UNITED OILS” potenciālo klientu sūta pie attiecīgā neatkarīgā tirgus dalībnieka, no [tās administratīvās teritorijas no] kurienes potenciālais klients ir. SIA „UNITED OILS” līgumi ar vēsturiskajiem klientiem neietekmēja tirdzniecību starp SIA „UNITED OILS” un tā neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem, piemēram, SIA „UNITED OILS VIDZEME”.

Konkurences padome 2010.gada 11.augustā saņēma no SIA „UNITED OILS” vēstuli Nr.243/1-50, kur tā norāda, ka SIA „UNITED OILS” slēdzot līgumu ar SIA „UNITED OILS VIDZEME”, ir piedāvājis Sabiedrības vadībai [SIA „UNITED OILS VIDZEME”] apkalpot SIA „UNITED OILS” esošo klientu SIA „EAST-WEST TRANSIT”, piegādājot SIA „UNITED OILS” precis atbilstoši esošajām un iepriekš ar SIA „EAST-WEST TRANSIT” saskaņotajām cenām un sortimentu. Izvērtējot piedāvājumu, SIA „UNITED OILS VIDZEME” labprātīgi apstiprināja šo piedāvājumu, tāpēc tas tika fiksēts līgumā.”

5.2. SIA „UNITED OILS” (2010.gada 19.aprīļa sarunu protokols) norāda, ka par ceturksni pieprasa atskaites [no neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem⁵], tādā veidā kontrolējot neatkarīgo tirgus dalībnieku finansiālo stāvokli. Visi pieprasījumi par pasūtījumiem no klientiem nāk elektroniski (ja ir līgums ar klientu noslēgts), piemēram, uz SIA „UNITED OILS VIDZEME” un paralēli uz SIA „UNITED OILS”, lai varētu veikt kontroli pār to vai neatkarīgais tirgus dalībnieks izpilda pasūtījumu trīs dienu laikā. Iepriekš minēto apstiprina arī no AS „Virši-A” saņemtā atbildes vēstule Nr.01-1/13-143 (saņemts Konkurences padomē 2010.gada 19.jūnijā), kur pielikumā pievienots 2009.gada 15.maija līgums starp SIA „UNITED OILS” un AS „Virši-A” Nr.02-K/15/05/2009, kur 3.1.punkts nosaka „(*)” Pēc lietā esošajiem materiāliem var konstatēt, ka iepriekš minētais e-pasts ir SIA „UNITED OILS” valdes locekļa e-pasts.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” (2010.gada 6.maijā vēstule), norāda, ka reizi ceturksnī SIA „UNITED OILS VIDZEME” rakstiskā veidā sniedz SIA „UNITED OILS”: bilanci, peļņas un zaudējumu aprēķinu, debitoru un kreditoru sarakstu un apgrozījumu. Augstāk norādītās atskaites tiek iesniegtas ar visiem atšifrējumiem kopā ar izrakstiem no bankas pēc visiem kontiem, ko neparedz Līguma 4.8.punkta noteikumi. Reizi gadā SIA „UNITED OILS” tiek iesniegts SIA „UNITED OILS VIDZEME” gada pārskats. Atskaites tiek prasītas bieži, atskaišu pieprasījuma pamats netiek skaidrots. To apstiprina arī SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2010.gada 6.maija vēstules pielikums ar 2010.gada 15.aprīļa vēstuli Nr. 134/1-85 un SIA „UNITED OILS” 2010.gada 5.marta vēstule Nr.78/1-50.

Apmeklējuma laikā (2010.gada 29.jūlijs) tika sastādīts procesuālo darbību protokols, kam pievienoti SIA „UNITED OILS VIDZEME” struktūrvienības vadītāja paskaidrojumi. No abiem iepriekš minētajiem dokumentiem ir secināms, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” sadarbības laikā, abām komercsabiedrībām bija vienota preču uzskaites sistēma. SIA „UNITED

⁵ Skatīt jēdziena lietojumu šajā kontekstā lēmuma 2.punktā.

OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” nebija cenu lapas, to aizstāja vienotā preču uzskaites programma, kurā abas puses varēja mainīt cenas, kas arī reāli notika. Taču ar izņēmumiem. Klientiem SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” [tālākpārdošanas] cenas preču uzskaites sistēmā jau bija iekļautas (fiksētas) un tās SIA „UNITED OILS VIDZEME” nevarēja izmainīt, sagatavojot rēķinu.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” struktūrvienības vadītājs paskaidro (2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokola pielikums), ka preču uzskaites datora programma ir pārņemta no SIA „UNITED OILS” un darbojās līdz 2009.gada beigām. Līdz brīdim, kad tika atvienota SIA „UNITED OILS” preču uzskaites programma, nebija iespējams mainīt mazumtirdzniecības [tālākpārdošanas] cenu un atmaksas termiņus, kas tādiem klientiem kā SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A”, tika noteikts 90 dienas, lai gan normālā tirgus situācijā nepārsniedz 30 dienas. Tā notika atsevišķos gadījumos arī ar citiem klientiem [no SIA „UNITED OILS” puses preču uzskaites datorprogrammā tika savadītas cenas, kuras SIA „UNITED OILS VIDZEME” no savas puses nevarēja fiziski izmainīt], un tad arī sākās nesaskaņas komercsabiedrību starpā. Kopumā SIA „UNITED OILS VIDZEME” bija patstāvīga cenu noteikšanā un piecenojuma procentu noteica pati. Ir pat gadījumi, kad SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” mazumtirdzniecības cenas bija mazākas kā SIA „UNITED OILS VIDZEME” iepirkuma cena no SIA „UNITED OILS”. Iepriekš minēto apstiprina iesniegtās eļļas (*) iepirkuma un tālāk pārdošanas pavadzīmes (2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokola pielikumi). Eļļa (*) saskaņā ar SIA „UNITED OILS” 2010.gada 6.augusta vēstuli Nr.243/1-50 ir SIA „UNITED OILS” pēc (*) eļļa.

6. Lietā iegūtās informācijas un pierādījumu izvērtējums

No Konkurences likuma 11.pantā ietverto normu konteksta izriet, ka likumdevējs Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.-7.punktā ir uzskaitījis tās tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana un kuras tādējādi pašas par sevi ir aizliegtas. Līdz ar to secināms, ka, konstatējot pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes, kas atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktam, šo darbību mērķis jau pats par sevi ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana, un tas īpaši nav jāpierāda.⁶

Apkopojot lietas materiālos esošo informāciju, var secināt, ka SIA „UNITED OILS” tālāk pārdošanas cenu fiksēšanas darbību subjektīvais mērķis bija:

- 1) saglabāt SIA „UNITED OILS” vēsturiskos klientus un segt izdevumus jeb rast ienākumus samazinot izdevumus, kuri rodas, realizējot un uzturot preču piegādes infrastruktūru visā Latvijas teritorijā (pirms SIA „UNITED OILS VIDZEME” dibināšanas);
- 2) saglabāt garantētus ienākumus bez piegādes infrastruktūras – transporta izdevumiem, amortizācijas, cilvēkresursiem utt.

⁶ LR Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 29.jūnija spriedums lietā Nr.A42426505, 20.punkts.

Lai vienošanās dalībnieku darbību/-as uzskatītu par saskaņotu/-ām, tirgus dalībnieku rīcībai jābūt ne vien saskaņotai, bet arī apzinātai.⁷ Saskaņotas darbības tāpat kā līgumi un asociāciju lēmumi, ir aizliegtas, neskatoties uz to, vai šīs darbības ir radījušas sekas, ja vien to mērķis ir vērsts pret konkurenci.

Izvērtējot lietas materiālus un ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbības atbilst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma tiesiskā sastāva pazīmēm, jo:

- 1) Satur tiešu līguma nosacījumu par tālāk pārdošanas cenu fiksēšanu. Līgumā Nr.46/102/08 (2008.gada 2.jūnija) starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem 1.4.punktā ir noteikts, ka SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” prece tiek pārdota saskaņā ar vienotām cenām, kuras nosaka pārdevējs [SIA „UNITED OILS”] un uz vienotiem preces apmaksas noteikumiem;
- 2) Cenu fiksēšana ir faktiski notikusi. Preces tālākpārdošana par SIA „UNITED OILS” fiksētām cenām notikusi no iepriekš minētā līguma Nr.46/102/08 spēkā stāšanās dienai, t.i., no 2008.gada 2.jūnija līdz pēdējam klienta iepirkumam no SIA „UNITED OILS VIDZEME”, t.i. līdz 2010. gada 18.maijam.

Konkurences padome konstatē, ka atbrīvojums saskaņā ar Noteikumiem vienošanai par fiksētas tālākpārdošanas cenu noteikšanu nav piemērojams.

Ierobežojot neatkarīga tirgus dalībnieka tālāk pārdošanas cenu, tiek ierobežota tā konkurence ar citiem tirgus dalībniekiem un iekšējā konkurence konkrētai precei zem vai virs fiksētās tālāk pārdošanas cenas, ko ir noteicis vairumtirgotājs/piegādātājs.

Ņemot vērā, ka šajā gadījumā SIA „UNITED OILS” darbojas gan kā vairumtirgotājs, gan mazumtirgotājs, ir saprotams, ka pastāv tās ieinteresētība gan cenu pārredzamībā, gan to uzturēšanā vienā līmenī, jo attiecībā uz konkrētajiem klientiem SIA „UNITED OILS VIDZEME” neguva paša noteiktus ienākumus.

Lietā konstatētie faktiskie apstākļi vērtējami kopsakarībā ar lietā iegūtajiem pierādījumiem, kā rezultātā konstatējams, ka abas lietā iesaistītās puses (SIA „UNITED OILS” gan lietas izpētes laikā viedokli mainīja, norādot, ka fiksētas tika maksimālās cenas) nenoliedz tālākpārdošanas cenu fiksēšanu un šādu fiksētu tālāk pārdošanas cenu ievērošanu/piemērošanu diviem SIA „UNITED OILS” vēsturiskajiem klientiem, kas gūst apliecinājumu salīdzinot lietā iegūtās preču pavadzīmes-rēķinus ar SIA „UNITED OILS” cenu lapām ar diviem SIA „UNITED OILS” vēsturiskajiem klientiem.

SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir akceptējusi Līgumu Nr.46/102/08 par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem un arī ievērojusi SIA „UNITED OILS” fiksētās tālāk pārdošanas cenas. SIA „UNITED OILS VIDZEME” varēja rēķināties ar to, ka SIA „UNITED OILS” bez šiem diviem vēsturiskajiem

⁷ Alehno I., Buka A., Butkevičs J., Jarinovska K., Škoba L. Ievads Eiropas Savienības tiesībās (Tiesu prakse un komentāri). Otrais papildinātais izdevums. K.Jarinovskas zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004., 355.lpp.

klientiem nodod tiem arī citus savus klientus, t.i., ir vispār iespējama komercdarbība uz nomaksas noteikumiem, kur tālāk pārdošanas cenas bija kā rekomendējamās cenas un šajā gadījumā SIA „UNITED OILS VIDZEME” tālāk pārdošanas cenas varēja noteikt patstāvīgi bez SIA „UNITED OILS” iejaukšanās. Tātad SIA „UNITED OILS VIDZEME” ieguva pastāvīgus/garantētus klientus un attiecīgi arī garantētu apgrozījumu, kā arī nekonkurēšanas pienākumu kā rezultātā ierobežotas/samazinātas konkurences situācijā SIA „UNITED OILS VIDZEME” bija ievērojami vieglāk vispār uzsākt savu saimniecisko darbību Vidzemes reģionā.

Kā norāda SIA „UNITED OILS VIDZEME” 2010.gada 29.jūlija procesuālo darbību protokolā, tad apjoma/īpatsvara ziņā abi vēsturiskie SIA „UNITED OILS” klienti SIA „UNITED OILS VIDZEME” bija ļoti lieli klienti un zaudējumi par preču nogādāšanu, amortizāciju u.c. abiem vēsturiskajiem klientiem tika segti no tā, ka prece vēl tika vesta citiem klientiem tajā pašā rajonā, kur atradās, piemēram, kāda no vēsturiskā klienta tirdzniecības vietām un aptuvenie SIA „UNITED OILS VIDZEME” zaudējumi no peļņas piegādājot precis SIA „UNITED OILS” vēsturiskajiem klientiem ir apmēram 3000 LVL mēnesī. Iepriekš minētais fakts arī apliecina to, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” no šo divu klientu nodrošināšanas ar preču piegādēm ne vienmēr ir guvusi ekonomisku labumu vai vismaz tādu ekonomisku labumu, kādu SIA „UNITED OILS VIDZEME” varēja gūt, ja būtu pati brīvi noteikusi savas tālāk pārdošanas cenas šiem diviem klientiem.

Konkurences padome 2010.gada 11.augustā saņēma 2010.gada 6.augusta vēstuli Nr.234/1-50 no SIA „UNITED OILS”, kurā SIA „UNITED OILS” norāda, ka SIA „UNITED OILS” vienmēr deva savam partnerim SIA „UNITED OILS VIDZEME” saņemt peļņu par korporatīvā [vēsturiskā] klienta apkalpošanu [SIA „EAST-WEST TRANSIT”]. Par šo faktu liecina atskaites kopija, kura tika izprintēta no SIA „UNITED OILS VIDZEME” uzskaites datu bāzes [preču uzskaites programma], kur skaidri redzama peļņa (*) % [laika periodā no 2008.gada 2.jūnijam līdz 2008.gada 9.decembrim]. Taču secināms, ka tas, ka kādā brīdī SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir guvusi peļņu no šo divu klientu apkalpošanas no 2008.gada 2.jūnija, kad tika noslēgts Līgums Nr.46/102/08 par preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”, nemaina faktu, ka tālākpārdošanas cenas ir fiksētas. SIA „UNITED OILS VIDZEME” kā pilntiesīgam atsevišķam tirgus dalībniekam jānosaka tālāk pārdošanas cenas neatkarīgi pašai, lai arī SIA „UNITED OILS” SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir „nodevusi” precis un savus klientus, t.sk., arī vēsturiskos un tādā veidā garantējusi stabilus ienākumus/apgrozījumu un iespējams arī peļņu. Vienošanās par tālākpārdošanas cenas noteikšanu ir aizliegta.

Ņemot vērā iepriekš minēto, SIA „UNITED OILS” iekļaujot savstarpējā Līgumā ar SIA „UNITED OILS VIDZEME” 1.4.punktu un SIA „UNITED OILS” faktiskās darbībās nosakot SIA „UNITED OILS VIDZEME” fiksētas tālāk pārdošanas cenas savai precei diviem klientiem - AS „Virši-A” un SIA „EAST-WEST TRANSIT”, ir saskatāmas Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma pazīmes.

7. SIA „UNITED OILS” viedokļa analīze

Konkurences padome 08.10.2010. saņēma SIA „UNITED OILS” vēstuli Nr. 334/1-50 *SIA „UNITED OILS” viedoklis uz Konkurences padomes paziņojumu Nr.2028 par noteiktā aizlieguma pārkāpumu* (turpmāk – Vēstule) un ir izvērtējusi tajā iekļautos argumentus. Zemāk tiks papildus analizēti tie argumenti, kas attiecas uz aizliegtu vienošanos par tālākpārdošanas cenas fiksēšanu un nebija iepriekš iesniegti un analizēti iepriekšējās šī lēmuma sadaļās.

7.1. SIA „UNITED OILS” norāda, ka pirms Līguma noslēgšanas tika noslēgts nodomu protokols (28.04.2010.), kurā, paredzot SIA „UNITED OILS VIDZEME” dibināšanu, tiek noteikts, ka SIA „UNITED OILS” nebūs tiesību iejaukties SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbības reģionā. Savukārt 20.02.2008. noslēgtais nodomu protokols (jau pēc SIA „UNITED OILS VIDZEME” dibināšanas) paredz, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” pārņem SIA „UNITED OILS” saistības, kas izriet no SIA „EAST-WEST TRANSIT” un SIA „UNITED OILS” noslēgtā preču pirkuma līguma uz nomaksas noteikumiem Nr.R1-465. SIA „UNITED OILS” norāda, ka no iepriekš minētā ir secināms, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir iniciators šo saistību pārņemšanai - aizliegtas vienošanās noslēgšanai, jo tā rīcībā bija informācija par šāda līguma starp SIA „UNITED OILS” un SIA „EAST-WEST TRANSIT” pastāvēšanu.

Konkurences padomes ieskatā iepriekšminētie argumenti un Vēstulei pievienotie nodomu protokoli nepierāda kāda no aizliegtas vienošanās dalībnieka iniciatora lomu aizliegtas vienošanās noslēgšanā. Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka no aizliegtas vienošanās ieguva gan SIA „UNITED OILS”, gan SIA „UNITED OILS VIDZEME”, Konkurences padome pamatoti secina abu aizliegtas vienošanās dalībnieku līdzvērtīgu atbildību izdarītajā likumpārkāpumā.

Faktiski 28.04.2010. noslēgtais nodomu protokols par plānoto ģeogrāfiskā tirgus sadali padara neizpildāmu SIA „UNITED OILS” un SIA „EAST-WEST TRANSIT” noslēgto līgumu par preču piegādi un nomaksu. Savukārt pēc šī nodomu protokola izpildes 20.02.2008. (pēc SIA „UNITED OILS VIDZEME” dibināšanas 02.05.2008.) noslēgtais nodomu protokols garantē SIA „UNITED OILS” saglabāt apgrozījumu, ko rada SIA „EAST-WEST TRANSIT” pasūtījumi. Pretējā gadījumā, ņemot vērā SIA „UNITED OILS” aizliegumu tirgoties SIA „UNITED OILS VIDZEME” deleģētajā teritorijā, pastāvētu risks zaudēt klientu vispār.

Fakts, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” neizmantoja savas līgumiskās tiesības atkāpties no šī līguma punkta (pienākuma apkalpot SIA „UNITED OILS” vēsturisko klientus) izpildes atbilstoši 20.05.2008. noslēgtajam nodomu protokolam, norāda uz to, ka abi vienošanās dalībnieki bija ieinteresēti aizliegtas vienošanās pastāvēšanā, nevis uz šādas vienošanās neesamību.

7.2. SIA „UNITED OILS” norāda, ka saistības, ko tas uzņēms attiecībā pret SIA „EAST-WEST TRANSIT”, garantējot SIA „UNITED OILS VIDZEME” noteiktu rīcību tirgū, bija iemesls lielajai kontrolei pār SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbību.

Konkurences padomes ieskatā pārmērīga kontrole un komerciāli sensitīvas informācijas pieprasīšana no cita tirgus dalībnieka nav attaisnojama ar tādas vienošanās pastāvēšanu, kas saskaņā ar Konkurences likumu ir aizliegta.

7.3. SIA „UNITED OILS” norāda, ka Līgums, interpretējot to kontekstā ar 20.05.2010. noslēgto nodomu protokolu starp SIA „EAST-WEST TRANSIT”, SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”, paredz nevis fiksētas cenas noteikšanu, bet gan maksimālās cenas noteikšanu (nodrošinot, ka klientam noteiktā cena nav lielāka par noteiktu līmeni), kas nav aizliegta.

Konkurences padome nevar piekrist šādam apgalvojumam un uzskata, ka Līgumā nav noteikts, ka konkrētā cena ir maksimālā. Vēstulē minētie un pievienotie nodoma protokoli ir noslēgti pirms Līguma noslēgšanas. Līgumslēdzēji, ja vien tam piekrīt, ir tiesīgi saskaņā ar tiesību normām, kas regulē civiltiesisko darījumu slēgšanu, mainīt ar Līgumu nodomu protokolā noteiktos nosacījumus. Kas faktiski arī ir konstatējams. Līgums vairs neparedz maksimālo cenu, bet gan fiksēto. Pie tam Konkurences padome vērtē ne tikai līgumā fiksētās saistības, bet arī to izpildi. Analizējot līguma izpildi Konkurences padome ir secinājusi, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” precī attiecīgajam klientam faktiski tika pārdota par SIA „UNITED OILS” noteikto cenu.

SIA „UNITED OILS” cenu lapās klientiem, kuriem šīs cenas tika fiksētas, nav norādīts, ka tās ir maksimālās cenas. Cenu lapās norādītās cenas sakrīt ar pavadzīmēs izrakstītajām cenām.

Vēstules pielikumā esošajā (*) atbildē SIA „UNITED OILS” norādīts, ka SIA „UNITED OILS” noteica maksimālo cenu, taču vienlaicīgi atzīst, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” pārdeva precī iepriekš minētajiem klientiem [SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši – A”] pa maksimālām cenām, jo pārdot pa zemākām cenām bija neizdevīgi”. Lietā ir arī SIA „UNITED OILS VIDZEME” liecības, ka cenas vēsturiskajiem klientiem tika noteiktas zemākas kā citiem, nereti piegāde šiem klientiem radīja zaudējumus. Līdz ar to Konkurences padomes, vērtējot visus iegūtos pierādījumus kontekstā, secina, ka cena, kas tika fiksēta faktiski, bija tāda, kuras pazemināšana no komerciālā viedokļa nebūtu ekonomiski izdevīga. Līdz ar to secināms, ka, ja cenu nav ekonomiski izdevīgi pazemināt, savukārt paaugstināt neļauj līguma nosacījumi, tad tādu cenu neatkarīgi no tā, kā tā tiek dēvēta, savstarpēji noslēgtajās vienošanās un Vēstulē, ir uzskatāma par fiksētu tālākpārdošanas cenu.

Vēstulē norādīts, ka „2009.gadā SIA „UNITED OILS” piedalījās cenu aptaujā par preču piegādi SIA „EAST-WEST TRANSIT” 2009. un 2010. gadā un mūsu preces cenas un piegādes noteikumi bija labākie no citu pretendentu piedāvātajiem noteikumiem, līdz ar ko 2009.gada 1. decembrī tika noslēgts pielikums līgumam Nr.R1-465 ar SIA „EAST-WEST TRANSIT” [21.12.2005. noslēgtais preču pirkuma līgums uz nomaksas noteikumiem starp SIA „UNITED OILS” un SIA „EAST-WEST TRANSIT”] par preču sortimentu un cenām, kurā ar atsevišķu punktu tika atrunāts, ka visi pielikuma nosacījumi attiecas uz noslēgtajiem līgumiem ar SIA „UNITED OILS VIDZEME” un pārējiem SIA „UNITED OILS” sadarbības partneriem (...). Šis Vēstules citāts faktiski norāda uz to, ka cena vēsturiskajiem klientiem mērķtiecīgi tika piedāvāta zemāka, kas būtiski ierobežo tālākpārdevēju iespējas to pazemināt. Jānorāda, ka SIA „UNITED OILS VIDZEME” pārņēma SIA „UNITED OILS” saistības ar tā vēsturiskajiem klientiem. Sākotnēji šīs saistības ietvēra (uzvarot ar zemāko cenu un izdevīgākajiem norēķina nosacījumiem) viena komersanta ekonomisko interesi no preču pārdošanas. Pēc SIA „UNITED OILS VIDZEME” dibināšanas

un saistību pret vēsturiskajiem klientiem pārņemšanas, šai pašai cenai bija jānodrošina divu neatkarīgu tirgus dalībnieku saimniecisko interesi. Pie tam noslēgtais preču pirkuma līgums uz nomaksas noteikumiem SIA „UNITED OILS” un SIA „EAST-WEST TRANSIT” satur vienošanos par konkrētām cenām par kādām SIA „UNITED OILS” apņemas tirgot precī SIA „EAST-WEST TRANSIT”. SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši – A” atbildēs Konkurences padomei norāda uz cenām, kura saņem no SIA „UNITED OILS” un par kurām tiek piegādāta prece no SIA „UNITED OILS VIDZEME”. Šie tirgus dalībnieki ne reizi nav norādījuši, ka SIA „UNITED OILS” cenu lapā noteiktā cena ir maksimālā cena.

Pie tam SIA „UNITED OILS VIDZEME” lietoja SIA „UNITED OILS” izstrādātu datorprogrammu preču uzskaitēi un norēķina dokumentu (rēķinu) sagatavošanai, kura līdz noteiktam laika periodam atradās uz SIA „UNITED OILS” servera un bija pieejama SIA „UNITED OILS”. Kā rezultātā sagatavojot rēķinu par preču pārdošanu un piegādi SIA „EAST-WEST TRANSIT” cena jau bija ievadīta. Tas apstiprināts arī Vēstulē. SIA „UNITED OILS VIDZEME” norāda, ka šīs cenas nebija maināmas. (*) (paskaidrojumos Vēstules pielikumā) norāda, ka manuāli to bija iespējams izdarīt. Fakts, ka šīs cenas bija ievadītas, Konkurences padomes ieskatā, vērtējot kompleksi ar Līgumā noteikto pienākumu ievērot tālākpārdošanas cenas, nenoliedzami norāda uz SIA „UNITED OILS” vēlmi garantēt, lai to noteiktās tālākpārdošanas cenas tiktu ievērotas.

Līdz ar to Konkurences padomes rīcībā esošie pierādījumi liecina, ka tika noteikta konkrēta tālākpārdošanas cena noteiktiem klientiem. Vienlaicīgi jānorāda, ka Noteikumu 8.1. punkts nosaka, ka arī tādas maksimālās cenas noteikšana, kas ir slēpta fiksētā, ir aizliegta.

7.4. Konkurences padomes ieskatā Vēstulē minētais strīds par patenta tiesību izmantošanu ir patstāvīgs pārkāpums un neietekmē Konkurences likuma 11.panta sastāvu. Taču papildus norādāms, ka fakts, ka neatkarīgi tirgus dalībnieki izmanto vienu un to pašu preču zīmi nenozīmē, ka tie nevar būt vai nav konkurenti. Konkurence var pastāvēt arī starp tirgus dalībniekiem, kas darbojas ar vienu preču zīmi, izmantojot vienu zīmolu u.tml. To konkurences tiesībās dēvē preču zīmes vai zīmola iekšējo konkurenci.

7.5. Vēstulei pievienoti citu SIA „UNITED OILS” sadarbības partneru viedokļi par līgumattiecībām ar tādu pašu cenu regulējošu nosacījumu, kāds konstatēts Līgumā. Konkurences padomes ieskatā katrā konkrētā gadījumā jāvērtē konkrētie lietas apstākļi. Vēstulei pievienotie viedokļi attiecas uz līgumattiecībām, kuru puses nav SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”. Nenoliedzami šādi pierādījumi varētu tikt ņemti vērā citās iespējamās lietās. Konkrētajā lietā komersantu viedokļi ir pretrunā lietā konstatētajiem tiešajiem pierādījumiem, tos sniedz komersanti, kurus netiešā veidā šis lēmums var ietekmēt.

7.6. SIA „UNITED OILS” Vēstulē norāda, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” nav uzskatāmi par konkurentiem, jo ar 28.04.2010. nodomu protokolu un Līgumu starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir nodalīti tirdzniecības reģioni, paredzot līgumiskas sankcijas par šo saistību neievērošanu. Vēstulē SIA „UNITED OILS”

norāda, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” nekonkurēja Vidzemes reģionā.

Konkurences padome norāda, ka ir konstatēti atsevišķi darījumi, ko veicis SIA „UNITED OILS VIDZEME” ārpus Vidzemes reģiona. Taču ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, secināms, ka aizliegtās vienošanās ietvaros SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbības ir vērtējamas kā vertikālas.

8. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta pirmo daļu „Ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbības šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpumu konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 8.pantā noteikto tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, 66.pantā noteiktos lietderības apsvērumus un 13.pantā noteikto samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam, Konkurences padome secina, ka administratīvā akta izdošana attiecībā pret SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstīga, lai sasniegtu tiesisku mērķi, proti, sodītu pārkāpēju par tā veikto pārkāpumu. Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpšanas.

Konkurences padome secina, ka ar citiem līdzekļiem, kas mazākā mērā ierobežotu privātpersonas tiesības, tiesisko mērķi sasniegt nav iespējams.

Eiropas Kopienas Tiesas prakse rāda, ka Eiropas Komisijai ir rīcības brīvība, nosakot naudas sodu summas, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas (*sk. Pirmās Instances tiesas 2008.gada 8.oktobra Spriedumu SGL Carbon AG (Vācija) pret Eiropas Kopienas Komisija lietā Nr.T-68/04*).

Tā kā konkrētajā gadījumā aizliegtās vienošanās pārkāpums izriet no noslēgta vertikāla preču vairumtirdzniecības piegādes līguma (vertikāla vienošanās), tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta otro daļu Konkurences padome ir tiesīga uzlikt tirgus dalībniekiem naudas sodu līdz 5 procentiem no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne mazāk kā 250 latu katram.

Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumus atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk tekstā – Noteikumi Nr.796), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

Noteikumu Nr.796 3.punktā noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Tā kā vienošanās aizlieguma pārkāpumu Konkurences padome ar lēmumu konstatē 2010.gada oktobrī, pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka naudas soda apmērs tiek aprēķināts no to 2009.gada neto apgrozījuma.

Pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra 2010.gada 16.augustā un Valsts ieņēmumu dienesta 2010.gada 13.septembrī sniegto informāciju, SIA „UNITED OILS” neto apgrozījums 2009.gadā bija LVL 4 420 331; SIA „UNITED OILS VIDZEME” neto apgrozījums 2009.gadā bija LVL 429 569.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- Pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida vertikālās vienošanās, kuru mērķis ir ierobežot pircēja iespēju noteikt tālākpārdošanas cenu, ir uzskatāma un kvalificējama kā smags pārkāpums. Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs var būt no 0,5 līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- Pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. Atbilstoši šī lēmuma 6.punktā konstatētajam vienošanās rezultātā tika ierobežota neatkarīga tirgus dalībnieka – SIA „UNITED OILS VIDZEME” tiesības un konkurences tiesībās nostiprinātais pienākums patstāvīgi noteikt preces cenu, par kādu SIA „UNITED OILS” produkcija tiek pārdota SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „VIRŠI-A”. Tādā veidā tiek ierobežota SIA „UNITED OILS VIDZEME” konkurence ar citiem tirgus dalībniekiem un iekšējā konkurence konkrētajai precei zem vai virs fiksētās tālāk pārdošanas cenas, ko noteicis vairumtirgotājs (SIA „UNITED OILS”).

- Katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma.

Pamatojoties uz šajā lietā konstatēto nav iespējams konstatēt, kurš tirgus dalībnieks ir bijis pārkāpuma iniciators, tomēr ņemot vērā, ka šajā lietā ir konstatēts, ka abas Līguma puses – gan SIA „UNITED OILS”, gan SIA „UNITED OILS VIDZEME”, ievēroja Līguma noteikumus un tos piemēroja attiecībā uz tālākpārdošanas cenas noteikšanu SIA „EST-WEST TRANSIT” un AS „VIRŠI-A”, secināms, ka abām komercsabiedrībām ir bijusi aktīva loma pārkāpuma izdarīšanā.

- Vērtējot pārkāpuma ilgumu, Konkurences padome lietā ir konstatējusi, ka 2008.gada 2.jūnijā tika noslēgts Līgums ar preču pirkumu uz nomaksas noteikumiem starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”.

Konkurences padome lietā ir konstatējusi, ka attiecībā uz vienu klientu AS „Virši-A” – tālākpārdošanas cena tika fiksēta līdz 2009.gada 9.septembrim –

pēdējā SIA „UNITED OILS VIDZEME” izrakstītā pavadzīme par preču piegādi konkrētajam klientam. Savukārt attiecībā uz otru klientu – SIA „EAST-WEST TRANSIT” tālākpārdošanas cena tika fiksēta līdz 2010.gada 18.maijam, pēdējā SIA „UNITED OILS VIDZEME” izrakstītā pavadzīme par preču piegādi konkrētajam klientam. Līdz ar to pārkāpums attiecībā uz abiem vēsturiskajiem klientiem ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktu, ja izdarīts smags pārkāpums, naudas soda apmērs nosakāms no 0,5 līdz 1,5 procenti no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu, kā arī to, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” aktīvi piedalījās pārkāpumā SIA „UNITED OILS” naudas sods nosakāms 0,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma - LVL 22 101,66 (0,5 procenti no neto apgrozījuma LVL 4 420 331); SIA „UNITED OILS VIDZEME” naudas sods nosakāms 0,5 procentu apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma – LVL 2 147,85 (0,5 procenti no neto apgrozījuma LVL 429 569 apmērā).

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu, ja pārkāpums ildzis vairāk par gadu, bet nav pārsniedzis piecus gadus, naudas sods ir palielināms līdz 0,5 procentiem. Ņemot vērā to, ka SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” lēmumā konstatētais Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums ildzis vairāk par gadu, bet nepārsniedz divus, naudas sods palielināms 0,1 procenta apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Līdz ar to kopējais naudas sods SIA „UNITED OILS” nosakāms 0,6 procentu apmērā no tā 2009.gada finanšu gada neto apgrozījuma, t.i., LVL 26 521,99 (0,6 procenti no neto apgrozījuma LVL 4 420 331), kā arī kopējais naudas sods SIA „UNITED OILS VIDZEME” nosakāms 0,6 procentu apmērā no tā 2009.gada finanšu gada neto apgrozījuma, t.i., LVL 2 577,41 (0,6 procenti no neto apgrozījuma LVL 429 569 apmērā).

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 23.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv vismaz viens no 23.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, t.sk.: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no Konkurences padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu (23.1.1.), tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms Konkurences padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu (23.1.2.), tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu konstatēšanā (23.1.3.), tirgus dalībnieks sniedzis pierādījumus, ka laikposmā, kad tas bija nelikumīgas vienošanās dalībnieks, faktiski viņš šo vienošanos neīstenoja (23.1.4.); tirgus dalībnieks atlīdzinājis zaudējumus, kas radušies no izdarītā pārkāpuma (23.1.5.). Tāpat Konkurences padome ir tiesīga samazināt naudas soda apmēru, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu, proti, ja tirgus

dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome konstatē Noteikumu Nr.796 23.1.3.apakšpunktā minēto apstākli naudas soda samazināšanai SIA „UNITED OILS VIDZEME”, par cik tā pēc savas iniciatīvas iesniedza pierādījumus, kuriem ir būtiska nozīme Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā minētā pārkāpuma konstatēšanā. Konkurences padome secina, ka nav konstatējami Noteikumu Nr.796 23.punktā norādītie apstākļi naudas soda samazināšanai SIA „UNITED OILS”.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 21.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 21.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t.i., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un Konkurences padome to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu (21.1.1.), tirgus dalībnieks tieši vai netieši piespiedis citus tirgus dalībniekus veikt darbības, ar kurām tiek pārkāpts Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētais aizliegums (21.1.2.) un tirgus dalībnieks kavē izmeklēšanu un slēpj izdarīto pārkāpumu (21.1.3.).

Konkurences padome, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, secina, ka SIA „UNITED OILS”, SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbībās nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.1.1.-21.1.3. un 21.2.apakšpunktos norādītajam.

Vienlaikus Konkurences padome uzskata par pamatotu samazināt pārkāpējiem (SIA „UNITED OILS”, SIA „UNITED OILS VIDZEME”) naudas sodu, ievērojot:

- 1) tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu;
- 2) samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Konkrētajā situācijā Konkurences padome uzskata, ka labums sabiedrības interesēm, var tikt sasniegts ar mazāku naudas soda apmēru, nekā aprēķinātais apmērs;
- 3) faktu, ka aizliegtā vienošanās izslēdz cenu konkurenci starp SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME”, nosakot tālākpārdošanas cenu tikai diviem klientiem: SIA „EAST-WEST TRANSIT” un AS „Virši-A” (pārējiem klientiem SIA „UNITED OILS VIDZEME” cenas tiem pašiem produktiem noteica patstāvīgi).

Līdz ar to SIA „UNITED OILS” galīgais naudas sods nosakāms LVL 11 050 apmērā, SIA „UNITED OILS VIDZEME” galīgais naudas sods, ņemot vērā arī konstatēto apstākli naudas soda samazināšanai, nosakāms LVL 645 apmērā.

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, 12.panta pirmo un otro

daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14. un 15.punktu, 18.3. un 19.2.apakšpunktu, 21.punktu un 23.1.3.apakšpunktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 12., 13., 65. un 66.pantu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu SIA „UNITED OILS” un SIA „UNITED OILS VIDZEME” darbībās.

2. Uzlikt SIA „UNITED OILS” naudas sodu LVL 11 050 (vienpadsmit tūkstošu piecdesmit latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV78TREL1060001019900, BIC: TRELLV22), norādot šī lēmuma datumu un numuru, un 10 (desmit) dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

3. Uzlikt SIA „UNITED OILS VIDZEME” naudas sodu LVL 645 (seši simti četrdesmit piecu latu) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 (četrdesmit piecu) dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV78TREL1060001019900, BIC: TRELLV22), norādot šī lēmuma datumu un numuru, un 10 (desmit) dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei, iesniedzot maksājumu uzdevuma apliecinātu kopiju.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I. Jaunzeme